

Arbeids- og sosialdepartementet
Postboks 8019 Dep.
0030 OSLO

Deres ref:

Oslo, 23.06.2014
Vår ref: Anette Pollen/ 14-15480

Høringssvar fra Virke om FOT- forebyggings og tilretteleggingstilskudd

Det vises til Arbeids- og sosialdepartementets brev av 02.06.2014.

Hovedorganisasjonen Virke har 18 000 medlemsvirksomheter med 220 000 ansatte. 19% av disse virksomhetene har tegnet IA-avtale.

Innledning

Som en sentral part i IA-forhandlingene har Virke vært med på å forhandle frem prinsippene som ligger til grunn for det foreslåtte forebyggings- og tilretteleggingstilskuddet. Virke opplever at de fleste foreslåtte endringene er i tråd med det som ble forhandlet frem. Det er viktig at de endringene som gjennomføres er i tråd med tanken om tillit og forenkling som har vært styrende gjennom hele forhandlingsperioden.

I dag er det store lokale forskjeller i hvordan tilretteleggingstilskuddet benyttes. Sintef har funnet store variasjoner mellom fylkene i hvor stor andel av tilretteleggingstilskuddet som går til individrettede tiltak og gruppetiltak samt ulike tolkninger av styringssignalene.¹ Disse forskjellene fører til at tilskuddet oppleves lite forutsigbart. I tillegg vet vi at to av tre tilskuddskroner gis til offentlig sektor, noe som innebærer en skjev fordeling av ressursene. Til tross for at regelverket er tilsynelatende nøytralt formulert, er realiteten i dag at private aktører, særlig små og mellomstore bedrifter, har liten glede av tilskuddsordningen.

Ved endringen til et forebyggings- og tilretteleggingstilskudd bør det tas hensyn til disse utfordringene, slik at vi får en brukervennlig forskrift som motvirker skjevfordeling og usikkerhet.

Virke mener

- Forebyggings- og tilretteleggingstilskuddet må være enkelt å utløse.
- Forebyggings- og tilretteleggingstilskuddet må være innrettet slik at det er forutsigbart hvilke tiltak som får støtte.

¹ Sintef: Evaluering av tilretteleggingstilskudd, prosjektnummer 60F220/102002871, side 5

Hovedorganisasjonen Virke

Besøksadresse:
Henrik Ibsens gate 90
NO 0255 Oslo
Postadresse:
P.O. Box 2900 Solli
NO-0230 Oslo
Tel +47 22 54 17 00
Fax +47 22 56 17 00
E-post
info@virke.no
Bankgiro
6030.05.18543
Org nr.
970 134 646 MVA

- Forebyggings- og tilretteleggingstilskuddet må innrettes slik at midlene fordeles rettferdig mellom aktører av ulik størrelse i både privat og offentlig sektor.

Konkrete innspill

Enkelt å utløse

I § 5 annet ledd i forskriften foreslås det at søknaden om tilskudd "bør være utarbeidet i et samarbeid med tillitsvalgt, verneombud og arbeidsmiljøutvalg". Virke mener at denne bestemmelsen sender et uheldig signal om unødvendig byråkrati og strider mot partenes ønske om et forenklet IA-samarbeid. En slik prosedyre vil være særlig ressurskrevende for små og mellomstore bedrifter. Den er også lite hensiktsmessig i situasjoner hvor det søkes om tilretteleggingstilskudd for enkeltpersoner.

Virke foreslår at § 5 annet ledd slettes fra forskriften. Dersom departementet likevel ønsker å beholde en lignende formulering er det viktig at ordlyden endres slik at den foreslåtte prosedyren kun rettes mot søknader om forebyggingstiltak på gruppenivå.

I høringsbrevet nevner departementet et ønske om å gi NAV mulighet til å "etterspørre mer dokumentasjon" uten at dette er reflektert i den foreslåtte forskriftsteksten. Arbeids- og sosialdepartementet har opplyst om at denne setningen skulle vært tatt ut av høringsbrevet og at det ikke foreslås å øke dokumentasjonskravene. Virke er positive til at adgangen til å etterspørre dokumentasjon ikke utvides og gjøres mer komplisert. Det brukes allerede mye ressurser på både søking og behandling av søknader², og den dokumentasjonen som allerede kreves må ansees tilstrekkelig for utløsning av tilskuddet.

Forutsigbar tilskuddsordning

Det er viktig at de ulike tiltakene i a – k er klart formulert slik at det er forutsigbart hvilke tiltak det gis støtte til.

Tiltaket i bokstav c retter seg mot "vikar eller ekstrahjelp" til avlastning eller ved siden av gradert sykmelding. For å unngå at tilskuddet brukes til å dekke kronisk underbemanning eller generell lønning av vikarer kan det vurderes å endre ordlyden til at det gis tilskudd til vikarer som arbeider side ved side med den ansatte som har behov for avlastning. En slik skulder-ved-skulder vikar er et velfungerende tiltak som gir den ansatte den nødvendige avlastningen samtidig som jobben blir gjort og kollegene slipper merbelastning.³ Skulder-ved-skulder vikarer er viktige for å øke bruken av graderte sykmeldinger som bidrar til å redusere sykefraværet og hindre frafall i arbeidslivet.⁴

Det følger av § 4 i i forslaget at det kan søkes om "andre tiltak" enn de som er nevnt i bokstav a - k. Dette medfører at listen er ikke-uttømmende og utvider anvendelsesområdet for tilskuddet slik det er i dag, noe som igjen kan føre til en svekket forutsigbarhet for søkerne.

Virke mener at en uttømmende liste over tiltak som støttes vil være en bedre løsning fordi det sikrer at tilskuddet rettes inn mot de tiltakene vi allerede har kunnskap om at fungerer og

² Evaluering av tilretteleggingstilskuddet, side 94

³ Evaluering av tilretteleggingstilskuddet s 55, 56, 77 og 89

⁴ Effekter av IA-avtalen – Rapport fra forskermøte på oppdrag fra arbeidsdepartementet (2013)

som er forankret i IA-avtalen. Et eksempel på dette er graderte sykmeldinger i bokstav c, et tiltak som har vist seg å ha god effekt og som partene ønsker å øke og bedre bruken av.

De tiltakene som nevnes i bokstav a – k er vidt formulert, og ivaretar den fleksibiliteten som er nødvendig for at tilskuddet skal være egnet til aktører av ulik størrelse i ulike næringer.

Virke mener at bokstav l bør fjernes fra forskriften.

Rettferdig fordeling

I evalueringen av tilretteleggingstilskuddet beskriver Sintef tilskuddet som en ordning som benyttes "i stor grad for å dekke opp et systematisk underskudd i kommunene"⁵ og fungerer som "pengeflytting fra staten til offentlige virksomheter"⁶. Dette tyder på et underliggende problem med hvordan tilskuddet benyttes, og som i praksis fører til at færre private aktører får nyttiggjort seg ordningen.

Virke ønsker at det nye forebyggings- og tilretteleggingstilskuddet skal fordeles jevnere mellom IA-bedrifter i privat og offentlig sektor. Ved utforming av forskriften må det tas hensyn til at den gjennomsnittlige norske virksomhet er en liten bedrift med 12,9 ansatte.⁷

Blant Virkes medlemsvirksomheter er små og mellomstore bedrifter godt representert. Disse opplever at persontiltakene i § 3 er mer relevante enn gruppetiltakene for å forebygge og forhindre sykefravær for den enkelte. Dette samsvarer med Sintef sin evalueringsrapport der det fremgår at de virksomhetene som har mottatt tilretteleggingstilskudd mener "tiltakene har positiv effekt på sykefraværet på individnivå, men er tvilende til effekten på gruppe- og systemnivå".⁸

Virke er enige i at forebyggings- og tilretteleggingstilskuddet skal brukes både til grupper og individer, men ser det som positivt at det har skjedd en utvikling der stadig større del av den samlede potten benyttes til individtiltak.⁹

Andre kommentarer

Avslutningsvis ønsker Virke å stille spørsmål om målgruppen for tiltaket som nevnes i forslag til forskrift § 4 f. Ordlyden "komme i arbeid" kan tyde på at tiltaket er tiltenkt personer som står utenfor arbeidslivet. Formuleringen bør endres slik at det er tydeligere at tiltaket retter seg mot ansatte som allerede er i et arbeidsforhold, eksempelvis til "komme tilbake til arbeid" slik at det er i tråd med den målgruppen som nevnes i § 2.

Vennlig hilsen

Hovedorganisasjonen Virke

Inger Lise Blyverket
Rådgiver

Anette PollenLeder Arbeidslivspolitik

⁵ Evaluering av tilretteleggingstilskuddet side 6

⁶ Evaluering av tilretteleggingstilskuddet s 88

⁷ Tall fra Virkemålet 2013

⁸ Lippestad, Jan W, og Ose, Solveig Osberg. (2013) *Evaluering av tilretteleggingstilskuddet* Prosjektnummer 60F220/102002871: Sintef, side 5

⁹Sintef 58% i 2011 og 77% i 2012